

Nr 254

Av herr **Magnusson** i Tumhult m. fl., i anledning av vissa av Kungl. Maj:t gjorda framställningar om anslag till lantbruksnämnderna och till bidrag till jordbrukets rationalisering.

Då det numera är allmänt erkänt att den stora ökningen av statsutgifterna innebär ett ökat inflationstryck är det angeläget att en noggrann granskning sker av möjligheterna på alla områden att begränsa utgifterna. Denna granskning för att ernå en lägre utgiftsram måste enligt vår mening gälla alla huvudtitlar. Även i och för sig angelägna anslagsbehov bör därför hållas tillbaka och redan utgående eller äskade anslag skäras ned.

Mot bakgrunden härav föreslår vi under nionde huvudtiteln följande anslagsjusteringar.

Punkt 8—9

Anslagen till lantbruksnämndernas avlöningar och omkostnader överstiger nu anslaget till Bidrag till jordbrukets rationalisering med 2 583 900 kronor. Även om bidragsramen för sistnämnda anslag är oförändrad är utvecklingen av medelsanvisningen oroväckande. Kostnaderna för lantbruksnämndernas verksamhet har av oss påtalats tidigare, och de stora belopp, som numera äskas, torde icke ha anats vid fattandet av 1947 års beslut om den framtida jordbrukspolitik. Vi är emellertid medvetna om att någon sänkning av anslagen knappast är tänkbar utan att en minskning samtidigt sker av nämndernas arbetsuppgifter.

Vad denna minskning av arbetsuppgifterna beträffar synes en begränsning av verksamheten med den yttre rationaliseringen kunna genomföras. Den påskyndande kraft som lantbruksnämnderna var avsedda att utgöra är nämligen med hänsyn till den takt vari strukturomvandlingen sker inte längre aktuell. Utvecklingen på detta område har vida överträffat de prognoser, som diskuterades i slutet av 1940-talet. Inför denna situation, som om den skall läggas till rätta inom den nuvarande jordförvärvslagstiftningens ram skulle kräva större resurser än lantbruksnämnderna har förutsättningar att mobilisera, är det enligt vår mening nödvändigt att jordförvärvslagen ändras så att jordbrukarna får handla fritt och lantbruksnämndernas tidsödande och dyrbara kontroll över jordbrukares köp av jord omedelbart upphävas. Vi har också motionerat därom vid årets riksdag, och i enlighet därmed bör avsevärda besparingar i lantbruksnämndernas avlöningar och omkostnader kunna göras.

Även i fråga om den inre rationaliseringen kan en minskning av verksamheten motiveras, och statsrevisorerna har exempelvis i årets berättelse

tagit upp frågan om inte den av lantbruksnämnderna understödda rationalisering som avser nyodling, stenröjning och i viss mån även betesförbättring numera torde ha fortskridit så långt, att de åtgärder som kan betraktas som ekonomiskt försvarliga blivit i huvudsak slutförda. Med hänsyn till den utveckling som under relativt kort tid skett inom jordbruket vad beträffar såväl strukturen som produktionen bör enligt vår mening en stark restriktivitet med denna verksamhet iakttagas.

Den inskränkning av lantbruksnämndernas verksamhet som enligt vår mening bör vidtagas motiverar en minskning av den inom nämnderna anställda personalen. Då det inte är möjligt att i detalj föreslå vilka tjänster som bör dras in torde det få ankomma på lantbruksstyrelsen att inom ramen för ett med 0,8 miljoner kronor sänkt avlöningsanslag och med 0,3 miljoner kronor sänkt omkostnadsanslag ordna hithörande verksamhet.

Punkt 11

De planeringsåtgärder vartill äskas ett anslag av 60 000 kronor bör enligt vår mening inrymmas i lantbruksnämndernas ordinarie verksamhet för så vitt några statliga anslag skall utgå för ändamålet, vilket kan ifrågasättas, eftersom jordbrukets utredningsinstitut utför liknande uppgifter. Som ett ytterligare skäl för anslagets slopande vill vi anföra att det knappast kan anses vara rationellt att fortfarande till en särskild anslagspost föra en verksamhet, som numera inte är av den speciella karaktär som tidigare avsågs. I likhet med föregående år har vi den uppfattningen att anslaget bör slopas.

Punkt 17

Anslaget till Bidrag till jordbrukets rationalisering föreslås för nästa budgetår till 13 miljoner kronor och bidragsramen till oförändrat 16,5 miljoner kronor, varav 15 miljoner kronor till inre och 1,5 miljoner kronor till yttre rationalisering. I enlighet med vad som anförts under punkterna 8—9 bör en minskning av lantbruksnämndernas arbetsuppgifter genomföras. Utan att ingå på den detaljerade fördelningen till olika bidragsändamål för inre rationaliseringsåtgärder synes, med hänsyn till den utveckling som skett och som i accentuerad takt torde komma att fortsätta, en minskning av bidragsramen vara motiverad. Denna minskning av bidragsverksamheten bör enligt vår mening kunna ske utan några som helst menliga verkningar för jordbruket. För den inre rationaliseringen bör därför bidragsramen fastställas till 12 miljoner kronor.

Vad beträffar den yttre rationaliseringen torde ett slopande av jordförvärvslagen eller en uppmjukning av dess tillämpning jämte en mera generell verksamhet vad beträffar strukturomvandlingen motivera en sänkning av denna bidragsram till 500 000 kronor. Hittills har inte heller hela anslaget tagits i anspråk. För budgetåret 1956/57 togs exempelvis endast 601 306 kronor i anspråk för ändamålet.

Med anledning av här föreslagen minskning av bidragsramarna kan anslaget nedsättas till 9 miljoner kronor.

Med stöd av de här ovan punktvis framförda anslagsjusteringarna får vi hemställa,

att riksdagen måtte för budgetåret 1958/59 under nionde huvudtiteln

punkten 8 till Lantbruksnämnderna: Avlöningar anvisa ett förslagsanslag av 11 824 400 kronor;

punkten 9 till Lantbruksnämnderna: Omkostnader anvisa ett förslagsanslag av 2 659 500 kronor;

punkten 11, Lantbruksnämnderna: Kostnader för särskilda planeringsåtgärder besluta avslå Kungl. Maj:ts framställning;

punkten 17 till Bidrag till jordbrukets rationalisering anvisa ett reservationsanslag av 9 000 000 kronor.

Stockholm den 25 januari 1958

Erik Magnusson

i Tumhult

Jöns Nilsson

i Bästekille

Carl Östlund

Fredrik-Adolf Hamilton

Gösta Darlin

Einar Hæggbloom